

УДК 613.2:616-053.4(048)

ВПЛИВ ЯКОСТІ ХАРЧУВАННЯ В РАННЬОМУ ДИТИНСТВІ НА ДОРОСЛЕ ЖИТТЯ: ОГЛЯД ДОСЛІДЖЕНЬ

І.М. Матвієнко (Київ)

ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»

Резюме. Якість харчування в ранньому віці (1–2 роки життя) є найбільш важливим фактором формування здорового покоління. Завдання медичних працівників у цей період життя полягає в якісному консультуванні батьків з питань адекватного для віку дитини харчування, особливо на первинному рівні надання допомоги, а також у розробці громадських програм з метою забезпечення економічної та інформаційної підтримки сімей щодо якісного харчування дітей віком 1–2 роки.

Ключові слова: висококалорійне харчування, низькокалорійне харчування, фізичне здоров'я, заробітна платня, громадські програми, консультування.

Глобальною метою харчування дітей раннього віку є розвиток та зростання більш здорових, творчих і працездатних дорослих. Метою цієї статті було висвітлити результати досліджень, які б довели або спростували такий взаємозв'язок.

Слід зазначити, що при оцінці результатів досліджень важко встановити пряму кореляцію між факторами і поєднаним показником становлення здоров'я та економічним статусом [6]. У більшості досліджень подано непрямі показники впливу росту дорослих (як показника фізичного здоров'я) [4;8] та освіти (як показника інтелектуального капіталу людини) [5] на заробітну платню (існує наукова думка, що на ці показники частково пов'язані саме з якістю харчування в ранньому дитинстві) [1].

Grantham-McGregor S. зі співавторами у дослідженні, проведеному в Бразилії, довели, що середній рівень знань у людей з недостатнім ростом (відставання згідно з прийнятими нормативами) був на 0+9 балів нижчим порівняно з тими, хто мав нормальний ріст; також зафіксовано зростання рівня заробітної платні залежно від кількості балів: кожний додатковий бал обумовлював підвищення погодинної заробітної плати майже на 10% [2]. Таким чином, дослідники продемонстрували вплив росту людини на рівень заробітної платні (навіть після врахування рівня освіти!), і цей вплив сильніший для чоловіків.

John Hoddinott зі співавторами [3;7] вперше встановили прямий зв'язок між якістю харчування в ранньому дитинстві та можливостями на ринку праці серед гватемальців віком 25–42 роки (народились у 1962–1977 рр.). Дослідження проведено в чотирьох

великих селищах, де діти різних груп протягом 1969–1977 рр. отримували висококалорійне та низькокалорійне харчування. Після врахування багатьох додаткових факторів впливу індивідуального та громадського рівнів дослідники дійшли такого висновку. У чоловіків, які отримували протягом перших 2 років життя висококалорійне харчування, статистично достовірно зафіксовано більшу погодинну (на 46%) і середню заробітну платню (на 26%) порівняно з тими, хто отримував у ранньому дитинстві низькокалорійне харчування. Однак серед жінок, які отримували висококалорійне харчування, не спостерігалось жодних переваг у заробітній платні порівняно з тими, які отримували низькокалорійне харчування, хоча і були переваги в навчанні (розумінні і запам'ятовуванні вивченого), особливо порівняно з чоловіками [7]. Слід зазначити, що більшість жінок мала змогу працевлаштуватися тільки у такій сфері, як, наприклад, переробка сільськогосподарської продукції, а близько 30% виконували роботу вдома як господарки, за яку заробітна платня не платиться. Тому показник впливу харчування на рівень працездатності та заробітної платні у жінок достовірно розрахувати неможливо.

Таким чином, висококалорійне харчування в перші 1–2 роки життя забезпечує адекватний фізичний та розумовий розвиток людини за умови відсутності інших важливих проблем зі здоров'ям. Тому важливо розробити та впровадити ефективні програми з адекватного харчування дітей віком 1–2 років. А медичні працівники, своєю чергою, мають приділяти більше уваги часу для консультування батьків з питань раціонального харчування дітей 1–2 років життя.

Список літератури

1. *Behrman J. R.* Returns to birthweight / J. R. Behrman, M. R. Rosenzweig // *Rev. Econ. Stat.* – 2004. – Vol. 86. – P. 586–601.
2. *Developmental* potential in the first 5 years for children in developing countries / S. Grantham-McGregor, Y. B. Cheung, S. Cueto [et al.] // *Lancet.* – 2007. – Vol. 369. – P. 60–70.
3. *Effect* of a nutrition intervention during early childhood on economic productivity in Guatemalan adults / J. Hoddinott, J. A. Maluccio, J. R. Behrman [et al.] // *Lancet.* – 2008. – Vol. 371. – P. 411–416.
4. *Lozoff B.* Double burden of iron deficiency in infancy and low socioeconomic status: a longitudinal analysis of cognitive test scores to age 19 years / B. Lozoff, E. Jimenez, J. B. Smith // *Arch Pediatr Adolesc Med.* – 2006. – Vol. 160. – P. 1108–1113.
5. *Sahn D.* The effect of human capital on wages and the determinants of labor supply in a developing country / D. Sahn, H. Alderman // *J. Devel. Econ.* – 1988. – Vol. 29. – P. 157–183.
6. *Strauss J.* Health, nutrition and economic development / J. Strauss, D. Thomas // *J. Econ. Lit.* – 1998. – Vol. 36. – P. 766–817.
7. *The impact* of nutrition during early childhood on education among Guatemalan adults. August, 2006 / J. A. Maluccio, J. Hoddinott, J. R. Behrman [et al.] [Electronic resource]. – Access mode: <http://ideas.repec.org/p/pen/papers/06-026.html> (accessed May 19, 2007). – Title from screen.
8. *Thomas D.* Health and wages: evidence on men and women in urban Brazil / D. Thomas, J. Strauss // *J. Econometrics.* – 1997. – Vol. 77 (1). – P. 159–185.

Влияние качества питания в раннем детстве на взрослую жизнь: обзор исследований

И.М. Матвиенко (Київ)

Качество питания в раннем возрасте (1–2 года) является наиболее важным фактором формирования здорового поколения. Задание медицинских работников в этот период жизни заключается в качественном консультировании родителей по вопросам адекватного для возраста ребенка питания, особенно на первичном уровне оказания помощи, а также в разработке общественных программ с целью обеспечения экономической и информационной поддержки семей относительно качественного питания детей в возрасте 1–2 года.

Ключевые слова: высококалорийное питание, низкокалорийное питание, физическое здоровье, заработная плата, общественные программы, консультирование.

Influence of quality food in the early childhood on adult life: the review of researches

I.M. Matviyenko (Kyiv)

The early-life (1–2 years old) nutritional interventions is to produce healthier and more productive adults because to improve economical and cultural development of society. The main task of health care providers is to ensure correct counseling of parents in field of early nutrition especially at first level of care, especially at primary level of rendering aid, and also in development of public programs for the purpose of maintenance economic and information support of families concerning qualitative food children 1–2 years old.

Key words: high-calorific food, low-calorie food, physical health, salary, public programs, consultation.

Рецензент: д-р мед. наук Л.В. Квашніна.